

מילר, עמוס

עמוס, בן בתיה ויעקב, נולד ביום י"ז בתמוז תרצ"ו (7.7.1936) בתל-אביב ולמד בבית-הספר היסודי "בילו" ובבית-הספר התיכון העירוני "צייטלין" – שניהם בתל-אביב. חינוכו היה חינוך דתי, הן בבית-הספר והן בביתו, והיה חבר בתנועת "בני עקיבא". בכל שנות לימודיו הצטיין, הן כתלמיד והן כבעל דעות מקוריות בנושאים שונים, תוך גילוי עקשנות ועקביות. הייתה בו בעמוס מידה רבה של סקרנות והוא גילה התעניינות בנושאים

רבים ומגוונים, אך עיקר התעניינותו הייתה בתחום מדעי הרוח והחברה. עמוס גויס לצה"ל בראשית אוקטובר 1954 ושירת במסגרת הנח"ל. יחד עם חבריו לגרעין הצטרף לקיבוץ "לביא" ושם ניסה להשתלב בדרך החיים של הקיבוץ. בראשית אפריל 1957, עם סיום שירות החובה, התלבט עמוס קשה בין רצונו להמשיך את חייו בקיבוץ לבין שאיפתו להשכיל ולרכוש דעת. לאחר לבטים רבים פרש מן הקיבוץ, כדי להתחיל את לימודי הכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים, בנובמבר 1957. בד בבד עם לימודיו החל לעבוד באגף התקציבים של משרד האוצר. במסגרת יחידה זו עסק בתחום, שבו התמיד לאחר מכן במשך שנים, וזכה למעמד של מומחה מובהק. היה זה תחום השירותים הסוציאליים, החינוך המקצועי, הבטחת רמת הכנסה לאוכלוסיה הנוזקת, פיתוח מערכת החינוך ופיתוח שירותי הבריאות. הצלחתו של עמוס בעבודתו רבת השנים בתחום זה, הייתה תוצאה מן העובדה, שהשתלבו בו התכונות של חוקר מלומד ושל מנהל, המעריך את חשיבות ההחלטה ויכולת הביצוע שלה. בכל שנות עבודתו הצטיין בחתירה לתוצאות ממשיות ובנות-ביצוע, ולא הסתפקות במחקר עיוני בלבד. כישורונותיו והתמדתו הביאו אותו תוך שנים אחדות, במקביל לסיום לימודיו האוניברסיטאיים, למעמד של מרכז תקציבי המשרדים הסוציאליים באגף התקציבים באוצר. מי שהיה ממונה עליו בעבודתו, הגדיר אותו כך: "עמוס איש המעשה היה. פעולותיו, סקריו וכתביו היו מכוונים להשגת מטרות מוגדרות היטב. כל העוסק כיום באחד מתחומי השירותים הסוציאליים, אינו יכול שלא לפגוש בתרומתו של עמוס בעיצוב מדיניות, שינוי בהקצאת משאבים ובקביעת ערכים ומטרות לטווח ארוך". חלק מן העבודות אשר עמוס כתב, או היה ממונה על כתיבתן במסגרת תפקידו באוצר, רוכזו לאחר מותו בספר "עקבות בחול" – עיונים בכלכלה סוציאלית". פרקי הספר מציינים את הנושאים הכבדים, בהם מוטבעות עקבותיו של עמוס: קרנות הפנסיה והפיצויים, שירותים להבטחת הכנסה, תכנון תקציבי השירותים הסוציאליים לטוח קצר ולטווח ארוך, ניתוח ההוצאה והתרומה של מערכת החינוך בכלל ושל החינוך המקצועי בפרט. נושא כבד משקל, שבו עסק עמוס בשנותיו האחרונות לא מצא ביטוי בספר זה, כיוון שלא הושלם: הכנת החוק והשירות של מערכת הבריאות הממלכתית. כאשר תבוא שעתה של מערכת זו, יתגלה כי עבודת חשית חשובה, שנעשתה בצנעה בסוף שנות הששים, הנה בעלת ערך גם כיום. על התכונות שעשו את עמוס למיוחד בעבודתו, כתב בספר מי שהיה מנהל הביטוח הלאומי: "עמוס לא היה כלכלן קר רוח. הייתה בו רגישות חברתית ואנושית עמוקה.

"כלכלה" ו"תקציבים" לא היו אלא כלים בידו, אשר באו לממש מטרות חברתיות. עמוס הוכיח, שמשרד האוצר ומשרדי רווחה יכולים לפעול ביעילות רבה ולשרת את הציבור על הצד הטוב ביותר. בשטח הפנסיה, מישפחות מיעוטות אמצעים, בענייני תברואה — היה עמוס מעצב מדיניות ראשי, אשר חותמו נשאר עד היום". בני פלוגתא שלו בתקופת עבודתו באוצר, הן במשרד זה עצמו והן במשרדים שעליהם היה ממונה, הכירוהו כאיש בעל יושר אינטלקטואלי, מבוסס היטב בטיעוניו, נאמן לרעיונותיו ולדעותיו ונאבק עליהם ללא פשרות. בתקופת שירותו במילואים הוצב לחיל האוויר ועבר קורס מש"ק תומ"ת נ"מ, וכן סיים קורס מתקדם תומ"ת נ"מ. במלחמת יום הכיפורים גויס בעיצומו של יום הצום ושירת כמש"ק תומ"ת נ"מ בחזית הדרומית. עם תחילת צליחת התעלה התקדם עם הכוחות על מנת לתת הגנה מפני התקפות אוויר לכוח הצולח במוצב "מצמד", אשר לאחר מכן זכה לכינוי "חצר המוות". ביום כ"א בתשרי תשל"ד (17.10.1973) נפגע מירי מטוס, שתקף את הכוחות באזור "מצמד" ונהרג. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין שבהר-הרצל. השאיר אחריו אישה, חנה לבית ויינשטיין, אותה נשא בשנת 1961, לאחר שהייתה חברתו מנוער בתקופת הלימודים ובתקופת השרות הצבאי ושלוש בנות: ענת, אפרת וניבי, אשר בעת מותו היו בנות תשע, ארבע וחצי ושלושה חודשים, הורים ואח. לאחר נופלו הועלה לדרגת סמל.

מפקדו כתב למשפחתו את סיכום הפרק האחרון בחייו: "עמוס השרה משלוותו ומרוחו המרגיעה על הכלל. הוא היה חייל מצוי".